

AVGJØRELSE I NASJONAL TVISTELØSNINGSNEMND FOR HELSE- OG OMSORGSSEKTOREN

Hdir-sak 15/5983, Nemnd-sak 16/2015

Dato: 08.02.2016

Tvisteløsningsnemnda for helse- og omsorgssektoren: Hanne Harlem (leder), Ola Ø. Nisja (nestleder), Hanne Margrethe Slotsvik (kommuneadvokat, Øvre Eiker kommune), Kari Sletnes (kommunelege, Oslo kommune), Alice Beathe Andersgaard (fagdirektør, Helse Sør-Øst RHF) og Liv Lunde (underdirektør, Nærings- og fiskeridepartementet)

Parter: Helse Møre og Romsdal HF og kommunene i Møre og Romsdal

Sammendrag: Saken gjelder uenighet om konsekvensen av brudd på bestemmelse om at pasientens antatte funksjonsnivå og hjelpebehov etter utskrivning skal formidles til kommunen så snart dette er avklart, senest innen 24 timer før utskrivning. Tvisteløsningsnemnda fant at partene hadde avtalt at der helseforetaket ikke har formidlet pasientens antatte funksjonsnivå og hjelpebehov til kommunen senest 24 timer før utskrivning, inntre kommunens betalingsansvar først 24 timer etter at helseforetaket har meldt pasienten utskrivningsklar.

Helse Møre og Romsdal HF har i all hovedsak gjort gjeldende: Manglende dokumentasjon på tidspunktet for varsel om utskrivningsklar pasient bør ikke medføre at kommunens betalingsplikt bortfaller. Formålet med bestemmelsen om at pasientens antatte funksjonsnivå og hjelpebehov etter utskrivning formidles til kommunen så snart dette er avklart og senest 24 timer før utskrivning er å sikre at utskrivningen av pasienter kan planlegges tidlig.

Helseforetaket ønsker primært at kravet om varsel 24 timer forut for utskrivning fjernes ved ordinære utskrivninger, slik løsningen er etter forskriften. Eventuelt kan bestemmelsen om varslingsplikt beholdes, men ikke knyttes til kommunens betalingsplikt.

Kommunene i Møre og Romsdal har i all hovedsak gjort gjeldende: Ved inngåelsen av samarbeidsavtalens delavtale punkt 6.3 nr. 2 la kommunene til grunn at manglende etterlevelse av varslingsprosedyrene medførte at betalingsplikten bortfalt. For kommunene er bortfall av betalingsplikten den eneste sanksjonsformen overfor helseforetaket.

Det følger av samarbeidsavtalens delavtale punkt 10 at brudd på varslingsprosedyrene medfører at betalingsplikten suspenderes.

Tvisteløsningsnemnda bemerker: Tvisten gjelder betaling etter forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter kapittel 3. Kapittel 6 i tvisteløsningsnemndas saksbehandlingsregler får anvendelse ved tvisteløsningsnemndas behandling av saken.

Partene er uenige om konsekvensen av brudd på en bestemmelse i deres samarbeidsavtale som krever at pasientens antatte funksjonsnivå og hjelpebehov etter utskrivning formidles til kommunen så snart dette er avklart, senest innen 24 timer før utskrivning. Spørsmålet er om kommunens betalingsplikt bortfaller det første døgnet (24 timer) etter at alminnelig varsel om utskrivning er gitt, dersom slik informasjon ikke er formidlet til kommunen innen nevnte frist. Uenigheten har kun betydning der pasienten blir værende på sykehuset i 24-timersperioden.

Tvisteløsningsnemnda tar utgangspunkt i bestemmelsene i forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter. Etter forskriften § 13 inntreer betalingsplikt der pasienten er utskrivningsklar i henhold til § 9 og det er gitt varsel til kommunen om dette, jf. § 10. Det er videre et vilkår for betalingsplikt at sykehuset innen 24 timer etter innleggelse eller så snart det er klart at pasienten har behov for hjelp fra kommunen, varsler kommunen om status, antatt forløp og forventet utskrivningstidspunkt. Uten at slikt varsel er gitt, inntreer ikke betalingsplikt. Det er imidlertid ikke bestemt hvor tidlig varselet må foreligge forut for utskrivning, jf. forskriften § 8, jf. § 13.

I samarbeidsavtalens delavtale punkt 6.3 nr. 2 har partene avtalt følgende:

"6.3 Prosedyre ved antatt behov for kommunale tjenester

Dersom det antas at det er behov for hjelp fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten, skal følgende prosedyre følges:

1. (...)
2. *Pasientens antatte funksjonsnivå og hjelpebehov etter utskrivning formidles til kommunen så snart dette er avklart, senest innen 24 timer før utskrivning. Dersom det antas å være behov for omfattende eller langvarig behandling i Helse Møre og Romsdal HF (f.eks. multitraume, behov for respiratorbehandling med mer), og det ikke er mulig å foreta vurderingene, skal vurderingene foretas og kommunene varsles så snart det lar seg gjøre. Slikt varsel skal uansett gis uansett gis senest en uke før pasienten antas å være utskrivningsklar.*

Av samarbeidsavtalens punkt 8 om kommunens betalingsplikt fremgår følgende:

"Kommunal betalingsplikt inntreer fra den dagen pasienten blir erklært utskrivningsklar (i henhold til forskrift om medfinansiering og betaling for utskrivningsklare pasienter § 13 jfr. § 8 – 10) samt denne samarbeidsavtalen, og kommunen har gitt beskjed om de ikke kan motta pasienten, jf. § 11 andre ledd i samme forskrift."

Etter bestemmelsen er det ikke tilstrekkelig at vilkårene i forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter er oppfylt for at en pasient kan erklæres utskrivningsklar. Pasienten må også kunne erklæres utskrivningsklar i henhold til partenes samarbeidsavtale. Et spørsmål er derfor hvordan tillegget "*samt denne samarbeidsavtalen*" skal forstås. Det kan se ut til at parentesen er plassert feil og at den skulle sluttet etter "*samt denne samarbeidsavtalen*". Tvisteløsningsnemnda kan ikke se at det har betydning for vurderingen.

Tvisteløsningsnemnda konstaterer at partene har tilføyd "*samt denne samarbeidsavtalen*" i punkt 8 og at det må legges til grunn at dette tillegget er ment å ha en realitet. Samtidig er formuleringen vidtgående og konsekvensene store hvis det er ment at ethvert avvik fra de beskrevne prosedyrene skal ha konsekvenser for betalingsplikten. Tvisteløsningsnemnda har kommet til at det ikke er nødvendig å konkludere endelig med hensyn til hvordan disse bestemmelsene skal forstås fordi punkt 10 løser spørsmålet. Partene har i punkt 10 avtalt følgende:

"Dersom Helse Møre og Romsdal HF etter å ha vurdert pasient som utskrivningsklar har unnlatt å varsle kommunen etter varslingsprosedyrer i denne avtale, vil ikke kommunens betalingsansvar inntre før 24 timer etter at Helse Møre og Romsdal HF har varslet kommunen om at pasienten er utskrivningsklar"

Bestemmelsen viser til at betalingsplikten utsettes der varslingsprosedyrene ikke overholdes. Det kunne innvendes at varslingsprosedyrene her kun viser til de alminnelige varslingsreglene, ikke de særlige varslingsprosedyrene i blant annet punkt 6.3 nr. 2. Det ville imidlertid gi en meget vidtrekkende regel som også ville være i strid med forskriftens hovedregel. Tvisteløsningsnemnda viser til at hvis man med bestemmelsen i punkt 10 bare tok sikte på de alminnelige varslingsreglene i forskriften § 10 og avtalens tilsvarende bestemmelser, ville konsekvensen være at betalingsplikt alltid ble utsatt med 24 timer etter at sykehuset vurderte pasienten som utskrivningsklar.

Mer nærliggende er det at bestemmelsen regulerer de tilfeller der det er de særlige *"varslingsprosedyrer i denne avtale"* som ikke er fulgt. Situasjonen vil da være at pasienten etter forskriften § 9 er utskrivningsklar og kunne vært varslet som det etter § 10 slik at betalingsplikten umiddelbart inntrådte dersom kommunen ikke tok imot pasienten. Fordi de avtalte varslingsprosedyrer ikke er fulgt, blir betalingsplikten utsatt i 24 timer. Tvisteløsningsnemnda viser også til at ordlyden *"i denne avtale"* taler for en slik forståelse.

Partene har avtalt når pasientens antatte funksjonsnivå og hjelpebehov etter utskrivning senest skal formidles til kommunen og konsekvensen av at fristen ikke overholdes. Som nevnt ovenfor er det ikke oppstilt en slik tidsfrist i forskriften. Tvisteløsningsnemnda har i sak nr. 7/2013 vist til at partene kan avtale hvilke prosedyrer som skal gjelde ved utskrivning så lenge disse ligger innenfor rammen av ordningen med kommunal betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter. Etter tvisteløsningsnemndas syn er det adgang til å sette frist for formidling av antatt funksjonsnivå og hjelpebehov, slik partene her har gjort.

Konklusjon: Hvis varsel i medhold av samarbeidsavtalens tjenesteavtale 5a punkt 6.3 nr. 2 ikke er sendt 24 timer før utskrivning, inntreer betalingsplikt for kommunene i Møre og Romsdal først 24 timer etter at varsel om utskrivningsklar pasient er gitt kommunene.

Oslo, 08.02.2016

Hanne Harlem Ola Ø. Nisja
Hanne Margrethe Slotsvik Kari Sletnes Alice Beathe Andersgaard Liv Lunde